

18. april 2013

Aftale mellem Regeringen (Socialdemokraterne, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti) og Venstre, Dansk Folkeparti, Det Konservative Folkeparti og Liberal Alliance

Aftale om en reform af kontanthjælpssystemet – flere i uddannelse og job

Der er i dag ca. 135.000 personer, der modtager kontanthjælp. Det er alt for mange. Personer på kontanthjælp har meget forskellige udfordringer og behov, men det nuværende kontanthjælpssystem tager ikke hånd om denne forskellighed. Mange mødes ikke med klare krav, og mange får ikke den rette indsats og hjælp til at komme videre og i arbejde eller uddannelse.

Konsekvenserne er mærkbare. Hvis man er på kontanthjælp i mange år, er der stor risiko for, at man aldrig får ordentligt fodfæste eller vender tilbage til arbejdsmarkedet. Det har ikke kun betydning for den enkelte, men også for dennes familie og for hele samfundet.

Mere end 50.000 af kontanthjælpsmodtagerne er unge under 30 år. Over 90 procent har ikke en erhvervskompetencegivende uddannelse. 75 procent har højst gennemført folkeskolen. De mange unge på kontanthjælp er en kæmpe udfordring. For unge skal ikke være på kontanthjælp – de skal mødes med en tro på, at de har potentiale til at få en uddannelse, som kan give dem fodfæste på arbejdsmarkedet, og en indsats, der understøtter målet om uddannelse.

Knap hver femte på kontanthjælp er enlig forsørger, typisk unge med et lavt uddannelsesniveau. Det har ikke kun betydning for den enkelte, men også for deres børn, hvis kontanthjælpen mere eller mindre bliver et livsvilkår.

15 procent af kontanthjælpsmodtagerne har været på kontanthjælp i mere end fem år, og knap seks procent har været på kontanthjælp uafbrudt i mere end ti år. Det er i sig selv et stort problem. Kontanthjælp må ikke være et livsvilkår. Det skal være en midlertidig hjælp.

Godt hver femte kontanthjælpsmodtager får i dag ikke hjælp til at komme videre og væk fra kontanthjælp. De er af kommunen visiteret som ”midlertidigt passive” og friholdes fra en aktiv indsats, der kan bringe dem tættere på arbejdsmarkedet.

Regeringen (Socialdemokraterne, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti) og Venstre, Dansk Folkeparti, Det Konservative Folkeparti og Liberal Alliance er enige om at gennemføre en grundlæggende reform af kontanthjælpssystemet, som vil betyde, at alle ikke skæres over én kam, men i stedet mødes med klare krav og forventninger – unge om at tage en uddannelse og voksne om at komme i arbejde. Målet med reformen er hermed, at flere får mulighed for at blive en del af arbejdsmarkedet.

En ny og særlig uddannelsesrettet indsats for unge

Aftalepartierne er enige om, at alle unge mennesker skal have de bedste muligheder for at få en stabil og varig tilknytning til arbejdsmarkedet. Vejen hertil går for de allerfleste via uddannelse. For andre kan et job medvirke til, at den unge bliver afklaret omkring sine uddannelsesmuligheder. Derfor afskaffes kontanthjælpen for unge under 30 år uden uddannelse, og i stedet indføres en ny ydelse, uddannelseshjælp, på niveau med SU. De unge, der ikke er uddannelsesparate, får ret til et aktivitetstillæg. Samtidig omlægges den aktive indsats til at have entydigt fokus på at hjælpe den enkelte i uddannelse og efterfølgende støtte den unge i overgangen fra at være i beskæftigelsessystemet til uddannelse. Den uddannelsesrettede indsats skal være koordineret og individuelt tilrettelagt. Aktivitetsparate unge skal have ret til en koordinerende sagsbehandler, der sikrer sammenhæng. Aftalepartierne er ligeledes enige om, at den indledende visitation af den enkelte uddannelseshjælpsmodtager skal styrkes væsentligt sådan, at det sikres, at den enkelte får den rette ydelse og indsats. Herunder skal åbenlyst uddannelsesparate unge i nytteindsats, indtil den unge kommer i uddannelse.

Aftalepartierne er enige om, at det er afgørende, at gruppen af enlige forsørgere ikke fastholdes på offentlig forsørgelse. Det gælder både for den enkelte og for deres børn. Derfor styrkes den uddannelsesrettede indsats med yderligere initiativer, der er målrettet gruppen af enlige forsørgere.

Den øgede uddannelsesrettede indsats både før uddannelsesstart og efterværn, når den unge er begyndt på sin uddannelse, vil understøtte, at flere unge får en uddannelse. Det skal på sigt medvirke til, at fødekæden til ungdomsledigheden for de under 30-årige reduceres.

Aftalepartierne er enige om, at det er en grundlæggende intention i reformen, at flest mulige af de unge kommer i uddannelse, og en øget andel bliver uddannelsesparate, mens en mindre andel visiteres som aktivitetsparate. Derfor vil aftalepartierne følge udviklingen.

Unge uden uddannelse skal fremover have uddannelseshjælp og i gang med en uddannelse

- *Uddannelseshjælp.* Kontanthjælpen for alle unge under 30 år uden erhvervs-kompetencegivende uddannelse afskaffes og erstattes af uddannelseshjælp.
- *Uddannelseshjælpen svarer til SU.* Grundydelsen for uddannelseshjælp fastsættes på niveau med SU-satsen, så unge får den samme indkomst på uddannelseshjælp, som når de starter på en uddannelse. Herudover sidestilles samlevende forsørgere på SU og uddannelseshjælp ydelsesmæssigt.
- *Aktivitetstillæg til aktivitetsparate unge.* Unge aktivitetsparate får efter tre måneder desuden ret til aktivitetstillæg i de uger, hvor de deltager i en aktivitet – enten i form af et aktivt tilbud eller mentorstøtte, hvis den unge pga. sin situation ikke kan deltage i et aktivt tilbud. Satsen for aktivitetstillægget fastsættes, så den unges samlede ydelse svarer til den nuværende ydelse.
- *Målet er uddannelse.* For alle uddannelseshjælpsmodtagere er målet ordinær uddannelse, og de skal derfor stå til rådighed for en indsats, der er rettet mod uddannelse. Målgruppen for uddannelsespålæg udvides til at omfatte alle

unge under 30 år, der ikke har gennemført en erhvervskompetencegivende uddannelse.

- *Indsats i et miljø, hvor uddannelse er i centrum.* I dag varetager jobcentret indsatsen for unge uden uddannelse. Aftalepartierne er enige om, at unge mennesker uden uddannelse ikke bør have deres gang i et jobcenter. Fremover er målet derfor, at indsatsen for unge uden uddannelse bør foregå i et miljø, hvor uddannelse er i centrum. Det kan eksempelvis være i et UU-center eller på en erhvervsskole. Der afsættes derfor en pulje, så de kommuner, der vil skabe nye organisatoriske rammer for uddannelsesindsatsen, kan søge om midler til det.
- *Ingen modregning for formue for unge, der deltager i STU.* Unge, der deltager i særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU), er fritaget for formue-reglerne i uddannelseshjælpen.

Uddannelsespålæg til alle unge på uddannelseshjælp

- *Tidlig visitation for alle uddannelseshjælpsmodtagere.* Kommunen skal i tæt samarbejde med den unge gennemføre en tidlig visitation senest en uge efter, at den unge har henvendt sig om hjælp. Formålet med den tidlige visitation er, at de åbenlyst uddannelsesparate unge hurtigt får fokus på at søge og begynde på en uddannelse. I særlige tilfælde kan kommunen ved den første tidlige visitation visitere den unge som aktivitetsparat, hvis den unge har særlige komplekse udfordringer i form af helbredsmæssige og sociale barrierer, hvorefter de har ret til aktivitetstillæg. Til understøttelse af visitationen udvikles et digitalt screeningsværktøj.
- *Alle unge skal som udgangspunkt mødes som uddannelsesparate.* Unge uddannelseshjælpsmodtagere, der ikke ved første visitation vurderes åbenlyst uddannelsesparate, skal gennemgå en grundigere visitation inden for tre måneder efter, at den unge har henvendt sig om hjælp. Formålet er grundigt at afdække ressourcer og udfordringer i forhold til uddannelse for at kunne iværksætte den rette indsats for den enkelte, således at den unge støttes og hjælpes til at overkomme barrierer på uddannelsesvejen.
- *Alle uddannelseshjælpsmodtagere skal have et uddannelsespålæg.* Uddannelsespålægget udvides fra i dag at gælde unge under 25 år til fremover at gælde alle unge under 30 år, herunder også forsørgere. Uddannelsespålægget etablerer rammen for samarbejdet med den unge frem mod valg af uddannelse, ansøgning og påbegyndelse af uddannelse. Arbejdet med uddannelsespålægget igangsættes i forbindelse med visitationen.
- *Systematisk læse-, skrive- og regneundervisning til unge med behov.* Alle unge, der ikke har gennemført en ungdomsuddannelse, skal læse-, skrive- og regnetestes. Kommunen har pligt til at igangsætte læse-, skrive- og regnekurser og ordblindkurser mv. som ret og pligt-tilbud, hvis testene viser et behov for det. Undervisningen skal som udgangspunkt fortsætte, indtil den unge har opnået læse-, skrive- og regnefærdigheder, der svarer til folkeskolens afgangsprøve. Det skal sikre, at alle unge får de nødvendige forudsætninger for at kunne gennemføre en uddannelse. Læse-, skrive- og regnetest og eventuel efterfølgende undervisning skal fremgå af uddannelsespålægget.

Uddannelsesrettet indsats til uddannelsesparate unge

- *Åbenlyst uddannelsesparate unge skal hurtigst muligt i gang med en uddannelse.* Unge, der ved den tidlige visitation vurderes åbenlyst uddannelsesparate, skal hurtigst muligt pålægges at komme med forslag til uddannelser, søge om optagelse på en eller flere uddannelser og gennemføre en konkret uddannelse. Den unge skal i videst mulig omfang arbejde og forsørge sig selv frem til uddannelsesstart. For de åbenlyst uddannelsesparate, der fortsat søger om uddannelseshjælp, skal nytteindsats iværksættes hurtigst muligt og fortsætte, indtil den unge overgår til ordinær uddannelse. Uddannelsesparate unge skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet, hvis den unge ikke har brug for en uddannelsesafklarende indsats.
- *Individuelt tilrettelagt uddannelsesrettet indsats.* Indsatsen for uddannelsesparate unge, der er i risiko for at miste fodfæste på uddannelsesvejen, igangsættes hurtigst muligt og fortsætter helt frem til den unges uddannelsesstart. Indholdet i indsatsen skal være individuelt tilrettelagt og tage udgangspunkt i den enkelte unges ressourcer og behov. Den unge kan få uddannelsesafklarende og understøttende tilbud som fx brobygningsforløb på uddannelsesinstitutioner, virksomhedspraktik og læse-, skrive- eller regneundervisning. Hvis der er behov, kan den unge få tilknyttet en mentor, som kan støtte den unge i overgangen til ordinær uddannelse og undervejs i det videre forløb i det ordinære uddannelsessystem.
- *Opfølgning med udgangspunkt i den enkelte unge.* Uddannelsesparate unge skal have opfølgning, der er tilrettelagt efter den unges behov. Opfølgningen skal foregå i det omfang, det er nødvendigt for at sikre uddannelsesfokus og progression i forhold til uddannelsesvejen og arbejdet med uddannelsespålægget. Den unge får ret til rådgivning og vejledning og vil selv kunne booke tid hertil. Samtidig får unge adgang til at se aftaler om aktiviteter, som skal hjælpe den unge på vejen mod uddannelse på "Min side". De eksisterende krav om samtaler hver tredje måned afskaffes.
- *Hjælp og støtte i overgangen til uddannelse.* Overgangen fra uddannelseshjælp til ordinær uddannelse skal understøttes, så flere kommer i gang med en uddannelse, og så risikoen for at falde fra uddannelsen mindskes. Indsatsen for unge, der skal i gang med en uddannelse, skal fortsætte helt frem til uddannelsesstart, så ingen unge oplever et 'hul' i vejen til uddannelse. Samtidig styrkes dialogen mellem kommunen og den uddannelsesinstitution, som den unge skal starte på. Når en ung er blevet pålagt at påbegynde en uddannelse, skal kommunen elektronisk underrette uddannelsesinstitutionen. Samtidig skal kommunen give uddannelsesinstitutionen adgang til at se den unges uddannelsespålæg. Kommunen får således pligt til at sikre sig, at den unge er startet på den aftalte uddannelse. Herudover skal kommunen iværksætte 'efterværn' i form af mentorstøtte, hvis den unge har behov for det. Kommunen har mulighed for at udbetale uddannelseshjælp i en afgrænset periode, hvis den unge er startet på uddannelse, uden at SU'en er på plads. Hvis den unge modtager dobbeltforsørgelse, skal uddannelseshjælpen tilbagebetales.

Uddannelsesrettet indsats til aktivitetsparate unge

- *Arbejdet med uddannelsespålægget iværksættes hurtigst muligt.* Arbejdet med uddannelsespålægget for aktivitetsparate unge starter i forbindelse med visitationen. Indsatsen for den unge på vej mod uddannelse beskrives i uddannelsespålægget. Den unge og kommunen skal, trods den unges udfordringer, have et mål om, at den unge på sigt skal i ordinær uddannelse – også selvom vejen til uddannelse kan være lang. Den unge skal hurtigst muligt i gang med at overveje relevante uddannelser, og uddannelsesindsatsen skal tilpasses den enkelte unge.
- *Ret til koordinerende sagsbehandler.* Uddannelseshjælpsmodtagere med komplekse problemer skal ikke opleve at løbe spidsrod mellem de offentlige systemer eller opleve, at indsatsen ikke hænger sammen. Den aktivitetsparate unge får ret til en koordinerende sagsbehandler, der skal sikre, at indsatsen er tværfaglig og koordineret på tværs af de kommunale forvaltninger og andre myndigheder. Kommunen får pligt til at tilbyde en koordinerende sagsbehandler, umiddelbart når den unge visiteres som aktivitetsparat.
- *Individuelt tilrettelagt uddannelsesrettet indsats.* Indsatsen for aktivitetsparate unge igangsættes hurtigst muligt. Aktivitetsparate unge skal have støtte og hjælp til at blive uddannelsesparate. De skal have en koordineret og systematisk uddannelsesrettet indsats, hvor den unges uddannelsesmål er sigtelinjen, samtidig med at indsatsen tilrettelægges med udgangspunkt i den enkelte unges ressourcer og udfordringer. Indsatsen kan bestå af forskellige uddannelsesunderstøttende tiltag, som fx læse-, skrive- eller regneundervisning, brobygning på en uddannelsesinstitution eller virksomhedspraktikker. Parallelt hermed kan indsatsen bestå af hjælp til sociale udfordringer som fx økonomi og boligsituation eller helbredsproblemer. Den aktivitetsparate unge kan tilbydes mentorstøtte, hvis kommunen vurderer, at den unge har behov for særlig støtte og vejledning til at blive uddannelsesparat.
- *Mentor til særligt udsatte unge.* I perioder, hvor kommunen pga. den unges situation ikke kan tilbyde den unge aktive tilbud, skal kommunen iværksætte mentorstøtte for den unge. Den unge har ret til mentorstøtte, og kommunen har pligt til at iværksætte det. Det gælder umiddelbart, når den unge visiteres som aktivitetsparat. Det gælder også, hvis den unge senere visiteres til resourceforløb.
- *Tæt og hyppig opfølgning for aktivitetsparate unge.* Aktivitetsparate unge skal have opfølgning hver anden måned med personligt fremmøde. Det sikrer, at den unges udfordringer og behov hele tiden er i centrum, og at den uddannelsesrettede indsats løbende kan ændres og justeres for at understøtte den enkeltes progression frem mod at blive uddannelsesparat.
- *Aktivitetsdusør til 15-17-årige.* Kommunen får mulighed for at give en aktivitetsdusør til unge under 18 år, som kommunen visiterer til en uddannelsesrettet indsats. Aktivitetsdusøren kan maksimalt svare til den skoleydelse, som unge under 18 år får, når de er i et forløb på en produktionsskole, og udgør op til 628 kr. om ugen (i 2013-pl). Initiativet gennemføres som et tre-årigt forsøg. Forsøget evalueres.
- *Frivillige mentorer.* Der etableres et forsøg, hvor fx frivillige seniorer skal være mentorer for unge uddannelseshjælpsmodtagere.

Flere enlige forsørgere og unge mødre skal tage en uddannelse

- *Uddannelsesvejledning i barselsperioden.* Alle barslende på uddannelseshjælp skal have ret til uddannelsesvejledning i de sidste tre måneder af barselsperioden. Det skal sikre, at den barslende har fokus på, hvad der skal ske efter barselsperioden. Det bliver således en pligt for kommunerne at tilbyde uddannelsesvejledning. Det er den unges sagsbehandler der – gerne i samarbejde med sundhedsplejersken – har ansvaret for uddannelsesvejledningen i barselsperioden.
- *Støtte i overgangen til uddannelse.* Unge enlige forsørgere på uddannelseshjælp, der starter på en uddannelse, får ret til en studiestartskoordinator, der løbende skal hjælpe og støtte den unge i udfordringerne i overgangen til ordinær uddannelse. Derudover får kommunen mulighed for at give et økonomisk tilskud til relevante udgifter i forbindelse med uddannelsesstart. Det kan være tilskud til køb af nødvendigt værktøj, andet påkrævet udstyr og nødvendige undervisningsmaterialer. Initiativerne gennemføres som treårige forsøg. Forsøgene evalueres.
- *Ingen indkomsthuller for enlige forsørgere under uddannelse.* Unge enlige forsørgere får mulighed for at søge om en behovsbestemt engangshjælp til uddannelse. Engangshjælp til uddannelse kan ydes i den periode, hvor den unge enlige forsørger reelt står uden forsørgelsesgrundlag i op til to måneder. Derved sikres den unge enlige forsørger et forsørgelsesgrundlag i perioden mellem grund- og hovedforløb, herunder i sommerferier mv.
- *Ens vilkår for alle forsørgere under uddannelse.* Forsørgere under uddannelse skal have sammenlignelige økonomiske vilkår, uanset hvilken SU-berettiget uddannelse de er i gang med. Forsørgere på nogle uddannelser går ned i indkomst under praktikperioder, fordi praktikydelsen kan være lavere end den SU-ydelse, som de hidtil har modtaget. Enlige forsørgere og forsørgere, der er samboende eller gift med en SU-modtager eller uddannelseshjælpsmodtager, får i praktikperioder ret til en ydelse, som bringer deres samlede indkomst op til et niveau, der svarer til dobbelt eller forhøjet SU. Ændringen vil have betydning for forsørgere, der er i praktikophold under fx erhvervsuddannelser eller pædagogstudier. Dermed fjernes en barriere, som kan betyde, at særligt unge forsørgere falder fra og ikke gennemfører en uddannelse.
- *Studiestartsnetværk for forsørgere på skolerne.* Der etableres som forsøg lokale studiestartsnetværk af unge forsørgere i forbindelse med opstart på uddannelsesinstitutioner. Der afsættes midler til, at uddannelsesinstitutioner og relevante organisationer kan få midler til at organisere, facilitere og drive lokale studiestartsnetværk af unge forsørgere.

Nyt kontanthjælpssystem for voksne og unge med uddannelse

Aftalepartierne er enige om, at kontanthjælpssystemet skal bygge på klare rettigheder og pligter. For at modtage kontanthjælp er det en grundlæggende betingelse, at man står til rådighed for arbejdsmarkedet. Derfor er aftalepartierne enige om, at jobparate kontanthjælpsmodtagere skal arbejde for deres kontanthjælp, ligesom der skal sanktioneres ved manglende rådighed, og der sættes nyt fokus på aktiv og realistisk jobsøgning.

Aftalepartierne er i forlængelse heraf enige om, at der skal indføres et mere målrettet og effektivt rådigheds- og sanktionssystem. Formålet er, at sanktionsreglerne anvendes effektivt og på en måde, så det er tydeligt for den enkelte, at der er et klart rådighedskrav forbundet med at modtage kontanthjælp. For udsatte kontanthjælpsmodtagere skal sanktionerne anvendes på en måde, der tager højde for, at de ikke altid har mulighed for at leve op til de krav, der stilles.

Aftalepartierne er enige om, at der skal gøres op med passivkulturen, så det fremmes, at der sker en aktiv indsats for alle. Derfor fremrykkes den aktive indsats sådan, at den starter efter senest tre måneder. Kommunen kan altid iværksætte en tidligere indsats, når den finder det nødvendigt. For de jobparate skal kommunen inden for de første tre måneder have afholdt to samtaler med fokus på at hjælpe den enkelte i job. Aftalepartierne er ligeledes enige om at afskaffe matchsystemet og dermed muligheden for, at kommunen kan beslutte, at en kontanthjælpsmodtager ikke skal have en aktiv indsats.

Aftalepartierne er enige om, at de aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere skal have en helhedsorienteret indsats, herunder ret til en koordinerende sagsbehandler og fokus på via progression at komme i arbejde. Særligt udsatte kontanthjælpsmodtagere skal have ret til en mentor.

Nyt visitationssystem for kontanthjælpsmodtagere

- *Matchsystemet afskaffes.*
- *Der indføres et visitationssystem for kontanthjælpsmodtagere.* Der må højst gå en uge, inden kommunen visiterer en kontanthjælpsmodtager. Visitationen skal ske i samarbejde med kontanthjælpsmodtageren og sker efter følgende kriterier:
 - Voksne over 30 år og unge med en uddannelse, der vurderes parate til at kunne komme i arbejde, er *jobparate*.
 - Voksne over 30 år og unge med en uddannelse, der ikke vurderes parate til at kunne komme i arbejde, er *aktivitetsparate*.
- *Krav om udarbejdelse af CV.* Forud for visitationen skal borgeren have forberedt sig ved at overveje jobferinger, jobmuligheder mv. Derfor skal alle voksne kontanthjælpsmodtagere og unge med kompetencegivende uddannelse udarbejde et CV.

Jobparate kontanthjælpsmodtagere skal arbejde for kontanthjælpen

- *Intensiv jobrettet indsats.* Jobparate kontanthjælpsmodtagere skal de første tre måneder mødes med krav om en intensiv indsats for at komme tilbage i arbejde. Den enkelte skal søge bredt, intensivt og realistisk og dokumentere jobsøgningen i en joblog på Jobnet. Kommunen kan altid iværksætte en nytteindsats, når kommunen vurderer, at det er relevant, herunder hvis der opstår tvivl om den jobparates rådighed.
- *Løbende opfølgning på jobsøgning.* Jobcentret skal stille klare krav til den enkelte om at stå til rådighed for arbejdsmarkedet og om aktiv jobsøgning. Jobcentret skal med udgangspunkt i jobloggen løbende følge op på, om den enkelte søger job tilstrækkeligt bredt, intensivt og realistisk. Er det ikke tilfældet, skal jobcentret stille klare krav til den enkelte om jobsøgningen og

gennem klare aftaler sikre, at den enkelte reelt står til rådighed for arbejdsmarkedet.

- *Formidling af job og aftaler om jobsøgning.* Jobcentret skal, når jobcentret vurderer, at det er relevant, formidle konkrete ordinære job til den enkelte, som kan have svært ved at finde et arbejde. Jobcentret skal også indgå konkrete aftaler med den enkelte om jobsøgningen og pålægge den enkelte at søge job.
- *Krav om at arbejde for kontanthjælpen.* De aktive tilbud, som jobparate kontanthjælpsmodtagere bliver mødt med efter senest tre måneder, består af krav om at arbejde for kontanthjælpen i en nytteindsats, virksomhedspraktik eller i et løntilskudsjob. Kommunen kan altid igangsætte kravet om at arbejde for kontanthjælpen tidligere. Indsatsen skal i videst muligt omfang rettes mod det private arbejdsmarked. De første 24 måneder vil kommunen ikke få refusion for tilbud om kurser, projekter mv. inden for kategorien ”Opkvalificering og vejledning” bortset fra regne-, læse- og stavekurser, ordblindeundervisning samt efter ni måneder tilbud om ordinær uddannelse. Indsatsen skal tilrettelægges, så de jobparate kontanthjælpsmodtagere får reel mulighed for at være aktivt jobsøgende, herunder skal der tages højde for, at der i forskellige brancher er forskellige måder at søge job på.
- *Nytteindsats.* Nytteindsats er job på kommunale arbejdspladser. Nytteindsats kan maksimalt have en varighed på 13 uger og er omfattet af rimelighedskravet, som gælder for virksomhedspraktik og løntilskud. Der gives mulighed for, at LBR kan dispensere fra rimelighedskravet, for så vidt angår nytteindsats, efter begrundet ansøgning fra kommunen. Etableringen af en nytteindsats skal have været drøftet mellem virksomheden og tillidsrepræsentanten/medarbejderrepræsentanten. Kommunen skal årligt i samarbejde med LBR drøfte en samlet strategi for etablering af og opfølgning på anvendelsen af nytteindsats. Nytteindsats må ikke være konkurrenceforvridende. Personer i nytteindsats modtager under tilbuddet sin hidtidige ydelse. Nytteindsats kan gives i kombination med andre indsats. Kommunen skal løbende orientere LBR om kommunens anvendelse af virksomhedspladser efter den landsdækkende model, som Arbejdsmarkedsstyrelsen stiller til rådighed. LBR skal løbende have en oversigt over alle nyoprettede virksomhedspladser (løntilskudspladser, virksomhedspraktikpladser og nytteindsats) på offentlige og private virksomheder. Ministeren overvåger udviklingen i anvendelsen af nytteindsats og kan derpå fastsætte nærmere regler om nytteindsats.
- *Reduktion i varighed af offentligt løntilskud.* Kontanthjælpsmodtagere, uddannelseshjælpsmodtagere og dagpengemodtagere kan kun være ansat i et offentligt løntilskudsjob i op til seks måneder. I dag er grænsen 12 måneder.
- *Ydelsen under offentligt løntilskud kan ikke overstige kontanthjælpen mv.* Kontanthjælpsmodtagere mv., der ansættes i offentligt løntilskudsjob, kan maksimalt modtage løn svarende til deres hidtidige kontanthjælpssats. Hermed sidestilles kontanthjælpsmodtagere, som arbejder for kontanthjælpen i hhv. nytteindsats, virksomhedspraktik og i et løntilskudsjob, rent ydelsesmæssigt.

Skærpede sanktioner for kontanthjælps- og uddannelseshjælpsmodtagere

Det generelle formål med sanktioner er dels at sikre, at personer lever op til de krav, der er forbundet med at modtage kontanthjælp, og dels at sikre, at det har konsekvenser, når den enkelte ikke efterlever disse krav, som grundlæggende er at stå til rådighed for arbejde eller uddannelse.

- *Ny sanktion for utilstrækkelig jobsøgning.* Jobparate kontanthjælpsmodtagere, der ikke lever op til kravene til deres jobsøgning, skal have en sanktion.
- *Punktsanktionerne skal harmoniseres og skærpes.* Punktsanktionerne skal skærpes, så de reelt fremmer den enkeltes motivation til at overholde kravene til jobsøgning mv., og beregningsgrundlaget for punkt- og periodesanktioner skal harmoniseres. Punktsanktioner fastsættes til tre dagssatser. Beregningen sker fremover i alle tilfælde på grundlag af en fem-dages-uge.
- *Rådighedsvurdering ved gentagne sygemeldinger.* Kommunen skal vurdere jobparate kontanthjælpsmodtageres og uddannelsesparate uddannelseshjælpsmodtageres rådighed, hvis den pågældende i forbindelse med aktive tilbud gentagne gange har meldt sig syg eller i øvrigt gentagne gange udebliver. Det skal ikke gælde, hvis der tydeligvis er tale om langvarig eller alvorlig sygdom. Der skal være fokus på, om personen har særlige udfordringer i forhold til helbredet, og hvilke foranstaltninger der kan iværksættes for at imødegå sådanne evt. udfordringer. Det kan ske ved at indhente en generel lægeerklæring. I lovbemærkningerne vil det blive præciseret, hvad der skal forstås ved ”gentagne gange”.
- *Sanktion i form af skærpet rådighed.* Jobparate kontanthjælpsmodtagere og uddannelsesparate kontanthjælps- og uddannelseshjælpsmodtagere skal ikke kunne hænge sig fast i ydelsessystemerne ved systematisk at omgå de krav, der stilles til dem i form af aktiv job- og uddannelsessøgning, deltagelse i aktive tilbud mv. De, der kan, men gentagne gange ikke står til rådighed for job eller uddannelse, skal derfor kunne blive underlagt en skærpet sanktion. Sanktionen indebærer, at personen mister retten til kontant- eller uddannelseshjælp i en periode på op til tre måneder. Personen modtager i stedet et tilbud og/eller samtaler eller daglig pligt til fremmøde i jobcentret, og der udbetales hjælp for de dage, pågældende møder frem. Den gældende tilbagebetalingssanktion som gentagelsessanktion afskaffes.
- *Administrationen af sanktionsreglerne skal gøres lettere* uden at slække på retssikkerheden. Kommunerne skal fremover sende partshøringen digitalt til de jobparate kontanthjælpsmodtagere og uddannelsesparate uddannelseshjælpsmodtagere, og de skal have pligt til at svare digitalt på partshøringen. I den forbindelse kan forskellige digitale services anvendes, fx sms-service. Der skal så vidt muligt gives mulighed for, at kommunerne kan anvende agterskrivelser digitalt, når der skal parthøres. Kommunerne skal kunne tilrettelægge arbejdsdelingen mellem jobcenter og ydelsescenter, for så vidt angår sanktioner for manglende opfyldelse af rådighedspligten.
- *Praksisundersøgelser om anvendelsen af sanktioner.* Kommunerne anvender sanktioner over for kontanthjælpsmodtagere i meget varierende omfang. Ankestyrelsen skal over de kommende tre år udarbejde årlige praksisundersøgelser om anvendelsen af sanktioner i de enkelte kommuner.
- *Rimelige sanktioner.* Sanktionssystemet skal tage højde for, at aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere ikke altid har mulighed for at leve op til de krav, der bliver stillet til dem. Derfor skal det præciseres i lovgivningen, at kom-

munen altid, inden der gives en sanktion, skal foretage en socialfaglig vurdering af, om der i det konkrete tilfælde foreligger omstændigheder (fx alvorlig psykisk sygdom, hjemløshed og misbrugsproblemer mv.), der kan begrunde, at personen ”ikke har pligt til at udnytte sine arbejdsmuligheder” og således ikke skal sanktioneres. Kommunen skal endvidere altid være i personlig kontakt med den enkelte om, hvorfor han eller hun ikke lever op til kravene, fx om at deltage i aktive tilbud, inden kommunen må give en sanktion.

- *Evaluering af sanktionsreglerne.* Der gennemføres en evaluering af virkningen af de nye sanktioner.

Grundlæggende kompetencer til ufaglærte kontanthjælpsmodtagere

- *Ret til realkompetencevurdering.* Ufaglærte voksne får ret til at deltage i et forløb, hvor de får vurderet deres realkompetencer.
- *Ufaglærte kontanthjælpsmodtagere får ret til at blive læse-, skrive- og regnetestet.* Det skal i forbindelse med kravet om at arbejde for sin kontanthjælp vurderes, om kravet om at arbejde for kontanthjælpen skal suppleres med et læse-, stave- eller regnekursus eller ordblindeundervisning mv.
- *Vejledning og støtte til at tage en ordinær uddannelse.* Ufaglærte kontanthjælpsmodtagere skal have vejledning og hjælp, hvis de ønsker at blive optaget på en ordinær uddannelse.

Aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere skal have helhedsorienteret hjælp

- *Ret til koordinerende sagsbehandler.* Kontanthjælpsmodtagere med komplekse problemer skal ikke opleve at løbe spidsrod mellem de offentlige systemer eller opleve, at indsatsen ikke hænger sammen. En helhedsorienteret indsats betyder derfor også, at den enkelte får ret til en koordinerende sagsbehandler, der skal sikre, at indsatsen er tværfaglig og koordineret på tværs af de kommunale forvaltninger og andre myndigheder. Kommunen får pligt til at tilbyde en koordinerende sagsbehandler, umiddelbart når kontanthjælpsmodtageren visiteres som aktivitetsparat.
- *Tidlig og helhedsorienteret indsats for aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere.* Kommunen skal hurtigst muligt og senest efter seks måneder sikre, at personer med komplekse problemer og aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere påbegynder en helhedsorienteret indsats, der afspejler den enkeltes behov og sikrer, at han eller hun får jobrettet indsats og hjælp og ikke bliver overladt til sig selv.
- *Arbejdsrettet indsats.* Indsatsen skal have perspektiv mod arbejdsmarkedet og i videst muligt omfang foregå på en arbejdsplads. Det kan fx være på en social økonomisk virksomhed. Samtidig skal den enkelte have en parallel indsats, der målrettes hans eller hendes sociale eller sundhedsmæssige problemer, fx bolig, økonomi eller psykiske problemer. Hvis borgeren har brug for mentorstøtte for at sikre, at de aftalte indsatser gennemføres, skal kommunen bevilge en mentor. Mentoren kan følge borgeren videre i ordinær ansættelse (efterværn).
- *Forsøg med lempeligere modregning for arbejde.* Der igangsættes et forsøg for aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere, hvor personer, der påtager sig et arbejde af kortere varighed, får mulighed for et lempeligere fradrag for arbejdsindtægter i deres ydelse.

- *Tæt opfølgning med fokus på progression.* Den enkelte skal opleve, at der løbende bliver fulgt tæt op på indsatsen. Opfølgningen skal have fokus på, om den enkelte udvikler sig hen imod et job, og den skal sikre, at indsatsen løbende bliver tilpasset de fremskridt, som den enkelte har gjort. Der udvikles et værktøj, der kan understøtte kommunens fokus på progression for aktivitetsparate i opfølgningen med den enkelte.

Særligt udsatte kontanthjælpsmodtagere skal have en indsats

- *Ret til mentor.* Alle aktivitetsparate får ret til en mentor i perioder, hvor kommunen vurderer, at de aktuelt ikke kan deltage i øvrig aktiv indsats. Dette gælder umiddelbart, når en person visiteres som aktivitetsparat. Mentoren skal hjælpe og støtte borgeren, med henblik på at borgerens livssituation stabiliseres i en grad, så personen bliver i stand til at deltage i en arbejdsrettet indsats.
- *Udskrivningskoordinatorer.* Personer, som er indlagt med psykiske lidelser, får ret til at få tilknyttet en udskrivningskoordinator før, under og efter udskrivningen. Kommunen skal tilknytte en udskrivningskoordinator, så snart regionen påbegynder udslusningsforløbet. Koordinatoren skal hjælpe borgeren med at genetablere og understøtte et normalt hverdagsliv med bolig, familie, økonomi, netværk og arbejde. Den nødvendige dataudveksling til understøttelse heraf skal etableres.
- *Udslusningskoordinatorer.* Personer, som er i fængsel, får ret til at få tilknyttet en udslusningskoordinator før, under og efter, de bliver løsladt. Og kommunen får pligt til at tilknytte en koordinator, umiddelbart når fængslet begynder at planlægge udslusningen. Koordinatoren skal hjælpe med at genetablere og understøtte et normalt hverdagsliv med bolig, familie, økonomi, netværk og arbejde. Den nødvendige dataudveksling til understøttelse heraf skal etableres.
- *Mulighed for arbejdsmarkedserfaring for de mest udsatte.* Der igangsættes et forsøg med dag-til-dag-formidling for de kontanthjælpsmodtagere, der har været længe i systemet og har komplekse problemer, fx i form af hjemløshed, misbrug mv., og som har meget ringe eller slet intet kendskab til arbejdsmarkedet. Personer, der påtager sig et kortvarigt job/dag-til-dag arbejde, får mulighed for et lempeligere fradrag for arbejdsindtægter i deres ydelse.
- *Integrationspålæg.* Der gennemføres et forsøg med integrationspålæg til aktivitetsparate indvandrere over 30 år, som har svært ved at opnå tilknytning til det danske arbejdsmarked, herunder pga. manglende danskkundskaber. Pålægget består af en intensiv integrationsfaglig beskæftigelsesindsats, hvor den ledige lærer dansk og får styrket sine faglige færdigheder og viden om danske samfundsforhold.
- *Helhedsindsats for udsatte familier.* Der igangsættes i 2014 et forsøg for særligt udsatte familier med børn, hvor én eller flere i familien modtager kontanthjælp. Indsatsen skal ske ud fra et helhedssyn på familien og skal sætte ind over for hele familiens problemer, så de kan få hverdagen, økonomien og familielivet til at hænge sammen, så forældrene på sigt kan få en større tilknytning til arbejdsmarkedet. Der vil blive udarbejdet et konkret forslag til et forsøg, som vil blive forelagt aftalepartierne i efteråret 2013 med henblik på, at forsøget kan træde i kraft primo 2014.

Samlevende skal have gensidig forsørgelsespligt

- *Gensidig forsørgelsespligt for samlevende par, der er fyldt 25 år.* Forsørgelsespligten gælder, så snart én i et par søger om enten kontanthjælp eller uddannelseshjælp. Hvis samleveren har indkomst eller formue, skal det samlevende par begge leve af det – helt efter de nuværende regler for gifte. Parret er alene omfattet af den gensidige forsørgelsespligt, hvis begge er fyldt 25 år.
- *Indfases i 2014.* Året 2014 bliver et overgangsår, hvor reglerne kun får ”halv kraft”, så nuværende og nye kontanthjælpsmodtagere får tid til at indrette sig på de nye regler.
- *Administration af ordningen.* Der skal etableres et klart administrationsgrundlag for ordningen, så borgerens retssikkerhed sikres. Borgere og sagsbehandlere skal vide, hvilke forhold der lægges til grund, når personer betragtes som samlevende i kontanthjælpssystemet.
- *Digitalisering af administration, reduktion af fejludbetalinger og socialt snyd.* Administration af kontanthjælpsområdet, herunder forsørgelsespligt for samlevende, skal i videst mulige omfang digitaliseres på baggrund af registre, så administrationsgrundlaget bliver så klart og enkelt som muligt, og fejludbetalinger og socialt snyd forventes reduceret.

Kontanthjælp til voksne og unge med uddannelse

- *Voksne kontanthjælpsmodtagere over 30 år får kontanthjælp som i dag* (voksensats).
- *Ungesats til unge under 30 år med en erhvervskompetencegivende uddannelse.* Jobparate unge kontanthjælpsmodtagere under 30 år uden forsørgerpligt overfor hjemmeboende børn får en ydelse svarende til den nuværende ungesats. Jobparate unge, der har forsørgerpligt overfor hjemmeboende børn får en ungesats, som er forhøjet i forhold til SU-niveau. For aktivitetsparate suppleres ungesatsen med et aktivitetsstillæg i de uger, hvor den unge deltager i aktive tilbud. Aktivitetsstillæggets størrelse svarer til, at den unge ikke vil opleve en ydelsesnedgang ift. i dag, hvis den unge deltager i en aktivitet.

Den enkelte skal have ejerskab for egen indsats

- *Øget indflydelse til borgeren.* Der iværksættes et forsøg i 2014, som inddrager viden om empowerment og derigennem understøtter jobcentrenes arbejde med at sikre borgeren indflydelse på sin egen situation. Der iværksættes ligeledes et forsøg, hvor nye teknologier anvendes til, at ansvaret for indsatsen i højere grad varetages af den enkelte kontanthjælpsmodtager frem for jobcentret. Der vil blive udarbejdet et konkret forslag til forsøgene, som vil blive forelagt aftalepartierne med henblik på ikrafttrædelse primo 2014.
- *Ret til selv at vælge kontakttidspunkt og ret til vejledning og rådgivning fra kommunen.* Alle skal have ret til vejledning, og alle skal fra ”Min Side” på Jobnet have ret til selv at kunne vælge den dag og det tidspunkt, hvor de skal have samtale med jobcentret.
- *Overblik over egen situation og adgang til digital kommunikation.* Alle skal have ret til at få et klart overblik over deres egen situation, de relevante data kommunen har registreret, og de planer, der er lagt for og med borgeren. Det skal ske via ”Min side” på jobnet.dk, hvor borgeren kan kommunikere med

kommunen, se relevant information og relevante data fra kommunen og have adgang til relevante støtteværktøjer og tilbud.

- *Ret til virksomhedsrettede tilbud.* Alle får ret til virksomhedspraktik og løntilskud samt jobrotation på en virksomhed, hvis de selv finder pladsen og opfylder de formelle regler.
- *Jobrelevant vejledning i barselsperioden.* Alle barslende kontanthjælpsmodtagere skal have ret til jobrelevant vejledning i de sidste tre måneder af barselsperioden. Det skal sikre, at den barslende har fokus på tilbagevenden til arbejdsmarkedet efter barselsperioden. Det bliver således en pligt for kommunerne at tilbyde vejledning. Det er kontanthjælpsmodtagerens sagsbehandler, gerne i samarbejde med sundhedsplejersken, der har ansvaret for vejledningen i barselsperioden.

Forstærket samarbejde mellem jobcentre og virksomheder

- *Serviceberedskab.* Alle jobcentre skal have et serviceberedskab for virksomheder, der skal hjælpe virksomhederne med fx at rekruttere arbejdskraft, fastholde sygemeldte og etablere virksomhedsrettede forløb. Beskæftigelsesregionerne sikrer koordinering af serviceberedskabet, så beskæftigelsesregionerne fremstår som én servicekoordinator for virksomheder, der samarbejder med flere jobcentre.
- *Paradoksberedskab.* Der etableres et ”paradoksberedskab” i de fire beskæftigelsesregioner. Alle regionerne åbner en telefonisk hotline, som virksomhederne kan henvende sig til, hvis de oplever paradoksproblemer. Alle regioner overvåger udviklingen i forhold til udbud af og efterspørgsel af arbejdskraft og iværksætter koordinerede initiativer med inddragelse af jobcentre, a-kasser og brancheorganisationer.
- *Fast-track løsning for virksomhedstilbud.* Der oprettes en ”fast-track-løsning”, så virksomheder og borgere nemt og enkelt i én landsdækkende digital løsning kan ansøge om at få oprettet praktik- eller løntilskudspladser, og hvor jobcenteret inden for en klar tidsfrist digitalt godkender en ansøgning om en virksomhedsplads.

Regeringen vil indlede en dialog med arbejdsgiverne og KL om ovenstående initiativer. Udgangspunktet er, at initiativerne kan finansieres inden for rammerne af beskæftigelsesindsatsen.

Øvrige aftaleelementer

- *Kompensation til arbejdsgiverne.* Arbejdsgiverne kompenseres for afledte merudgifter inden for AUB til skolepraktikydelse mv. som følge af kontanthjælpsreformen fra 2016 og frem, så arbejdsgiverne ikke pålægges nye omkostninger. Kompensationen udmøntes ved at reducere arbejdsgivernes VEU-bidrag tilsvarende. Aftalepartierne vil følge udviklingen.
- *Ingen modregning for udbetaling ved kritisk sygdom.* Udbetalt forsikringssum på op til 150.000 kr. for kritisk sygdom undtages fra at medføre fradrag i kontanthjælpen og uddannelseshjælpen.
- *Frivilligt arbejde.* Aftalepartierne følger regeringens arbejde om, hvordan det bliver lettere at være frivillig i Danmark, herunder muligheder for frivilligt arbejde for personer på kontanthjælp.

- *Nyt refusionssystem.* Regeringen vil fremlægge en samlet refusionsreform og vil i den forbindelse konsultere aftalepartierne angående de konkrete forslag på området. Aftalepartierne er i den forbindelse enige om følgende hovedprincipper for en ændring af refusionen på de områder, der er omfattet af denne aftale:
 - Refusionssystemet skal understøtte, at færrest muligt kommer på langvarig/permanent offentlig forsørgelse.
 - Hovedprincippet for et nyt refusionssystem skal – inspireret af Arbejdskommissionens model – være, at refusionssatserne er ens på tværs af ydelser og falder over tid. Det må ikke refusionsmæssigt være fordelagtigt for kommunerne at flytte borgere til varig offentlig forsørgelse.
 - Refusionssystemet skal understøtte, at udsatte grupper får en indsats, der bringer dem tættere på arbejdsmarkedet og ordinær uddannelse.
- *Evaluering.* Aftalepartierne er enige om løbende at følge op på, at intentionerne i reformen om, at færre skal være langvarigt på kontanthjælp, realiseres. Det skal ske ved, at flere kommer i uddannelse og job. Desuden følges løbende op på den grundigere visitation af de unge, implementering og anvendelse af nytteindsats, fremrykningen af den aktive indsats, virkningen af de nye sanktioner og de respektive forsøg og evalueringer, der indgår i aftalen. Endelig har aftalepartierne besluttet, at der udarbejdes en årlig status med nøgletal for udviklingen på kontanthjælpsområdet.
- *Pulje til implementering.* Der bliver oprettet en pulje i 2014, der skal understøtte kommunernes implementering af det nye kontanthjælpssystem. Der afsættes blandt andet midler til metodeudvikling, opstartsstøtte og kompetenceudvikling.
- *Finansiering fra LBR-puljen.* Bevillingen til LBR-puljen reduceres med 18 mio. kr. i 2016 og med 36 mio. kr. fra 2017 og frem.
- *ATP-bidrag alene på voksensats.* Der betales ATP-bidrag, hvis grundydelsen svarer til minimum kontanthjælpssatsen for voksne ikke-forsørgere.
- *Udvidet karenperiode for ATP.* Karenperioden for hvornår der indbetales ATP udvides fra 6 til 12 måneder for kontanthjælpsmodtagere på voksensats.
- *Datagrundlag.* Der skal til grund for opfølgning og evaluering samt til at understøtte indsatsen i kommunerne tilvejebringes det fornødne datagrundlag.
- Aftalepartierne er enige om, at forudsætningen for kontanthjælpsreformen er, at reformens provenu udmøntes af partierne i enighed.
- Partierne er enige om, at de aktive indsatser, sanktioner mv. er aftalebelagt indtil udgangen af indeværende valgperiode. Aftalepartierne er endvidere enige om at stemme for de lovforslag, der udmønter de aftalte ændringer af kontanthjælpsydelserne.

Økonomi

Initiativerne i kontanthjælpsreformen vil medføre en offentlig budgetforbedring på godt ½ mia. kr. i 2014, ca. 1,1 mia. kr. i 2015, ca. 1 mia. kr. i 2016, godt 1,1 mia. kr. i 2017 og ca. 1,2 mia. kr. i 2020.

Tabel 1. Provenu i mio. kr.

	2014	2015	2016	2017	2020
Øget uddannelsesindsats for unge:					
Uddannelsesudgifter og SU	-119	-303	-464	-548	-522
Nye ydelser til unge	374	379	379	379	379
En styrket indsats:					
Uddannelses- og jobrettet indsats	-886	-511	-478	-442	-442
Ændrede redskaber i indsatsen	290	335	330	330	330
Forsørgerpligt for samlevende	159	330	330	330	330
Flere ydelsesmodtagere i uddannelse eller arbejde					
Færre uddannelseshjælpsmodtagere, fordi flere kommer i uddannelse	105	219	271	296	296
Færre kontanthjælpsmodtagere, fordi flere kommer i arbejde	599	654	607	777	839
Kontanthjælpsreformen i alt					
Beskæftigelseseffekt (antal personer)	3.100	3.500	3.300	4.200	4.500
Uddannelseseffekt (antal personer)	1.000	2.700	4.200	4.600	4.400

Samlet set vil reformen medføre, at der bliver færre kontanthjælpsmodtagere, fordi flere kommer i uddannelse eller arbejde. Det giver færre udgifter til kontanthjælp og øgede skatteindtægter fra de personer, der med reformen kommer i arbejde.

Ikrafttrædelse

Den lovgivning, der udmønter aftalen, træder i kraft 1. januar 2014. Enkelte elementer indeholder en indfasning, som betyder, at de først træder i kraft i løbet af 2014 eller senest 1. januar 2015.

Beskæftigelsesministeriets andel af it-understøttelsen på en række af aftalens områder kan først træde i kraft i løbet af 2014 og første kvartal 2015. Ikrafttrædelsen på de enkelte områder bliver fastlagt i forbindelse med udarbejdelsen af lovforslaget.